

Eğitim Yöneticileri Bakış Açısıyla 12 Yıllık Kesintili Zorunlu Eğitim Sistemi: Iğdır Örneği

ÇETİN ÖRS

Şube Müd. | Iğdır İl Millî Eğitim Müdürlüğü

HALİS ERDOĞAN

Şube Müd. | Iğdır İl Millî Eğitim Müdürlüğü

KEMAL KİPİCİ

Müd. Yrd. | Iğdır Fatih İlkokulu Müdürlüğü

Özet: Bu çalışmada 12 yıl kesintili zorunlu eğitim sistemi eğitim yöneticileri görüşleri açısından değerlendirilmiştir. 2012-2013 eğitim-öğretim yılında, Iğdır il genelinde müstakil ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan 132 eğitim yöneticisinin katıldığı bu araştırmada nicel ve nitel yöntemlerle veri toplama aracı olarak anket ve yapılandırılmış görüşme metodu uygulanmıştır. Çalışma 5 ana başlık altında “okulun işlevi”, “öğretmen”, “öğrenci - veli ilişkileri”, “yönetici” ve “yönetim sorunları” açısından değerlendirilmiş, yapılan analizler sonucunda 4+4+4 kesintili 12 yıllık zorunlu eğitimin sisteminin uygulanmasında çeşitli sorunların olduğu tespit edilmiş ve söz konusu sorunlara çözüm olarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim yönetimi, 12 yıl zorunlu eğitim, yeni eğitim sistemi, 4+4+4 sistemi.

The Intermittent Compulsory Education System for 12 Years from the Viewpoint of Administrators: The Case of Iğdır

ÇETİN ÖRS

Dep. Chief | Iğdır Provincial Directorate for National Education

HALİS ERDOĞAN

Dep. Chief | Iğdır Provincial Directorate for National Education

KEMAL KİPİCİ

Assist. Man. | Iğdır Fatih Primary Education Headship

Abstract: In this study, the intermittent compulsory education system for 12 years, was evaluated by the view of administrators. In this research; that 132 administrators, who serve in separate primary, secondary and high schools in Iğdır province at 2012-2013 academic year ;participated in; the questionnaire and structured interview method were used as data collect means with qualitative and quantitative research methods. The study was evaluated under 5 main headings, in the light of “the function of school”, “the teacher”, “the student and curator relationships”, “the administrator” and “the problems of administration”, various problems were observed in practice phase of 4+4+4 intermittent compulsory system for 12 years and the solutions were suggested to these problems.

Keywords: Educational administration, compulsory education for 12 years, new education system, 4+4+4 system.

Giriş

Bilgi çağı olarak nitelendirilen 21. Yüzyılda eğitim, değişimin ve dönüşümün en temel aktörü haline gelmiştir. Günümüzde eğitimle ilgili faaliyetler ve eğitimin kapsamının giderek arttığına şahit olmaktayız. Bu gün çağdaş dünya toplumlarında ilk ve orta öğretim dışında yükseköğretim de zorunlu hale getirilmeye çalışılmaktadır. Geçmiş tarihlerde toplumun zengin ve soylu aile çocuklarının almış oldukları eğitim bugün 7'den 70'e herkese ulaştırılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca eğitim alanlarında, programlarında ve eğitim verilen kurumların yapısında büyük değişmeler görülmektedir. Aileler, hükümetler, sendikalar ve sivil toplum örgütleri yani devletler adeta kendi vatandaşlarının eğitimi için tüm kurumlarıyla seferber olmaktadır. Eğitim, dünyada meydana gelen değişmeler ışığında yöntem ve politikalarını orta uzun ve kısa vadede değiştirmektedir.

Günümüz uluslararası toplumda, ilköğretimin temel eğitim olarak yetersiz kaldığı ve tüm nüfusun en azından lise düzeyinde eğitim alması gerektiği yaygın olarak kabul edilmiştir. 1970'li yıllardan itibaren OECD ülkelerinde lise düzeyinde eğitiminin çağ nüfusunun tamamına ulaştırılarak yaygın hale getirilmesi ve yükseköğretim öncesi eğitimin süresini uzatarak, genç nüfusun mümkün olduğunca daha uzun süre eğitim alması yönünde politikalar oluşturulmuştur. Yine dünya genelinde ülkelerin farklı uygulamaları olmakla beraber genele bakıldığında; öğrencilerin yaş grupları ve fiziksel özellikler bağlamında temel eğitim sürecini tek bir aşamada düzenlemek yerine, öğrenci özelliklerine göre yapılanmanın tercih edildiği görülmektedir. Ülkemizde bu kapsamda öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıkları dikkate alınarak çeşitli düzenlemeler eğitimin tarihsel süreci içerisinde yapılmıştır.¹ Gelinen noktada yürütülen eski sistemlerin ülkemizin en önemli zenginliği olan genç nüfusu bilgi toplumunun gerektirdiği bilgi ve becerilerle donatmanın mümkün olmadığından hareketle eğitim sistemimizde yeni bir yapılanmaya gidilmiştir. Toplum tarafından 4+4+4 olarak bilinen

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, *12 Yıllık Zorunlu Eğitim: Sorular-Cevaplar*, Ankara 2012, Erişim Tarihi: 18.07.2013, http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar.pdf.

yeni eğitim sistemi, zorunlu eğitimi 12 yıla çıkararak yeni dönemde ortalama eğitim süresini uzatmayı ve bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerinin gerektirdiği yönlendirmeyi sağlayacak şekilde düzenlemektedir.

Eğitimde Değişim ve Yenilik

Eğitim kurumları ve eğitime ilişkin düzenlemeler toplumun bütün kesimlerini çok yakından ilgilendirmektedir. Özellikle eğitimde halen belli aşamaları kaydetmemiş Türkiye gibi ülkelerde eğitim ve eğitimden yoksun kalmış insan sorununun derinleştiği bilinmektedir.² Tezcan'a göre eğitim sistemimizin düzeltilmesi çalışmalarında, çeşitli ülkelerin benzer sorunlar karşısındaki tutumlarının öğrenilmesinde ve ülke gerçeklerine uygun bir eğitim sistemi modelinin geliştirilmesinde eğitim sosyolojisinin büyük katkısı vardır.³ Toplumsal yaşamın gelişen yapısı eğitimle dokunur. Eğitim bireyin doğal yaşamına programlı şekilde müdahale ederek onu gelişen ve değişen bir bireye dönüştürmektedir.⁴

Şişman, eğitimle ilgili bütün planlı faaliyetlerin, belirli amaçlara ulaşmak ve belirli işlevleri gerçekleştirmek için olduğunu söyleyerek, eğitim sistemlerinin dayandığı belirli bir eğitim felsefesi, bu felsefeye göre teorik olarak yetiştirilmesi tasarlanan bir insan tipi ve oluşturulmak istenen bir toplum modeli olduğunu savunmaktadır. Ayrıca günümüzdeki eğitimin, özellikle zorunlu eğitimin, bir kamu politikası olarak planlanıp uygulandığını dile getirmektedir.⁵

Şahin, modern üstü dünyanın siyasal, ekonomik, eğitim, kültürel ve özellikle sosyal alandaki baş döndürücü hızlı değişim ile tanındığını ve bu hızlı değişimin toplumsal dinamiklerinin, eğitimi ve oku-

² İsmail Güven, "Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı: Reform mu?", *İlköğretim Online*, 11(3), 2012, s. 566.

³ Mahmut Tezcan, *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara 1985, s. 43.

⁴ Adem Yavuz Elveren & Mehmet Ali Elveren, "Avrupa Birliği Entegrasyon Sürecinde Türkiye'de Bilim ve Eğitim Politikaları: Hayat Boyu Öğreneme Programının Bir Değerlendirilmesi", *Küreselleşme Sürecinde Kamu Yönetiminde Eğitim ve Araştırma*, ed. Ethem Taş & Ahmet Hamdi Aydın, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş 2010, s. 177.

⁵ Mehmet Şişman, *Eğitim Bilimine Giriş*, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2007, s. 27.

lu etkilediğini söylemektedir.⁶ Eğitimde değişimi gerçekleştirmenin sanıldığı kadar kolay olmadığını söyleyen Güleriyüz, nasıl ki eğitim uzun vadeli bir yatırımsa, değişimin sonuçları da uzun bir süre sonunda gözlenebildiğini söylemektedir.⁷

Eğitimde yapılacak yenilikler ile sağlıklı bir sonuca ulaşmak için, yeniliği eğitimin fiilen uygulandığı ortamlardan başlamak ve bu işi birinci derecede uygulanan kişilerle sağlıklı bir iletişim sağlamak gerekmektedir. Özcan'a göre eğitim, uygulamalı bir bilim alanıdır. Bu nedenle eğitim problemlerine masa başında ve kâğıt üzerinde değil, problemin kaynağında, okulda ya da eğitim sisteminin bütününde çözüm aramak gerekir.⁸ Toplumun bütün bireylerinin sistemli şekilde eğitilebilmesi için okullara ihtiyaç duyulmuştur. 21. Yüzyılda, eğitim kurumları olan okulları, amaçları doğrultusunda geliştirmek, yaşam alanını genişletmek, eğitim görenlerin doyumunu ve mutluluğunu sağlamak zor bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır. Okullar, bilgi toplumlarında karmaşık ve disiplinler arası kurumlar haline gelmiştir.⁹ Bu kurumlar zaman içinde değişim ve yeniliğe ihtiyaç duymaktadır. Bu değişim ve yenilik sürecini başarılı bir şekilde tamamlamak için eğitim kurumları içindeki grup dinamiğine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bursalıoğlu, her sistemde olduğu gibi, eğitim sisteminde de, yeniliği uygulamanın başarı ve başarısızlığı; sosyal bilimcilere göre, sistemdeki üyelerin yeniliğe direnme derecesine bağlı olduğunu söyleyerek eğitim çalışanlarının da bu yeniliğe açık olmaları gerektiğini söylemektedir.¹⁰ Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte önemi artan ve toplum tarafından gün geçtikçe ihtiyaç duyulan temel eğitimin ne kadar süre zorunlu olacağı ve hangi çatı altında birleştirileceği

⁶ Mehmetcan Şahin, "Eğitim Ve Okulu Etkileyen Bazı Sosyal Değişimlerin Kavramsal Çözümlemesi", *Millî Eğitim*, 194, 2012, s. 144.

⁷ Hasan Güleriyüz, *Eğitim Programlarının Dili ve Yaratıcı Öğrenme*, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2001, s. 17.

⁸ Özcan Demirel, *Eğitimde Program Geliştirme*, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2007, s. 18.

⁹ Servet Özdemir, *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara 2012, s. 1.

¹⁰ Ziya Bursalıoğlu, *Eğitimde Yönetimi Anlamak, Sistemi Çözümlemek*, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2000, s. 57.

hep tartışma konusu olmuştur. Bu süreçte çeşitli sosyo-ekonomik nedenlerle okullarda istenen hedeflere ulaşılamamıştır.¹¹ Ülkemizde, temel eğitimdeki zorunlu eğitim, çağdaş toplumların ulaştığı seviyeye uzun yıllar çıkarılamamıştır. Zorunlu eğitim Cumhuriyetin ilk yıllarında 3 yıl olarak uygulanmış daha sonra 5 yıla çıkarılmış ve bu uygulamaya uzun yıllar devam edilmiştir. Bununla birlikte ülkemizin her alanda gelişmiş ülkelerle rekabet edebilmesi için zorunlu eğitim süresinin artırılması sürekli tartışılmış ve 1997 yılında 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda yapılan bir düzenleme ile zorunlu eğitim kesintisiz 8 yıl olarak yasalaşmıştır. Zorunlu eğitim süresi diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de ekonomik ve bilimsel gelişmeler ile nüfus artışına paralel olarak değişmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı geliştirdiği politikalar çerçevesinde eğitim sisteminde meydana getirdiği değişim ile ilgili süreci kontrol etmek ve yürütmek durumundadır. Sistemin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için mevzuattaki değişikliklerin zamanında, eş güdümlü olarak yapılması gerekmektedir. 652 Sayılı Kanun'da Milli Eğitim Bakanlığının görevlerinden birisinin "Eğitim sistemini yeniliklere açık, dinamik, ekonomik ve toplumsal gelişimin gerekleriyle uyumlu biçimde güncel teknik ve modeller ışığında tasarlamak ve geliştirmek." olduğunu söylemektedir.¹² Milli Eğitim Bakanlığı bu kanuna bağlı olarak eğitim sistemindeki tüm yeniliklerde devletin yetkili kurumudur.

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde; "eğitim ve öğretim, bilimsel düşünme becerilerine sahip öğrenmeyi öğrenen, üretken, bilgiye ulaşabilen, iletişim kurabilen, bilişim teknolojilerini kullanabilen, eğitim sürecine aktif olarak katılan ulusal ve evrensel değerleri benimsemiş öğrenciler yetiştirecek biçimde yapılandırılır" denilmektedir.¹³ Bu yaklaşımla sosyo-ekonomik bakımdan dinamik olan ülkemizin eğitim sisteminin

¹¹ Güven, "Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı: Reform mu?", s. 558.

¹² Milli Eğitim Bakanlığı, "Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (652 Sayılı KHK)", Erişim Tarihi: 11.07.2013, http://rdb.meb.gov.tr/mevzuat/652_khk.pdf.

¹³ Milli Eğitim Bakanlığı, "Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği", Erişim Tarihi: 11.07.2013, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ortaogrkurumyon_1%5Cortaogrkyon_2.html.

gelişen çağa ve teknolojiye paralel olarak yenilenmesi veya geliştirilmesi gerektiği söylemektedir. Yine 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda "Milli eğitimin gelişmesi iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak eğitim - insan gücü - istihdam ilişkileri dikkate alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir."¹⁴ denilmekle eğitim sisteminin ülkenin iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak planlanması ve geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

2012 yılında Türkiye'deki eğitim sistemi kapsamlı yenilikler yaşadı. 18. Milli Eğitim Şurasında; "Zorunlu eğitim öğrencilerin yaş grupları ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak; 1 yıl okul öncesi eğitim, 4 yıl temel eğitim, 4 yıl yönlendirme ve ortaöğretime hazırlık eğitimi ve 4 yıl ortaöğretim olmak üzere öğrencilere farklı ortamlarda eğitim almaya fırsat verecek şekilde 13 yıl olarak düzenlenmelidir" ¹⁵ şeklinde bir karar alınarak, 4+4+4 eğitim sisteminin getirileceği sinyali verilmiştir. Bu çerçevede 6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla eğitim sisteminde köklü değişikliklere gidilmiştir. Bu kanunla getirilen ve kamuoyunda 4+4+4 olarak bilinen yeni eğitim sistemi ile eğitim kademelerinde yapılan değişiklikler mevcut sistemi tamamen değiştirmiştir. Yeni yapıya bağlı olarak yöneticilerin rol ve sorumlulukları daha da artmıştır. Bu süreçte tutarlı, çalışmalarını planlama çerçevesinde yapan ve önceliklerini belirleyerek hareket eden eğitim yöneticilerine ihtiyaç duyulacağı şüphesizdir.¹⁶

Araştırma Hakkında Bilgiler

Araştırmanın Amacı ve Problemi

12 yıllık kesintili zorunlu eğitim sisteminin eğitim yöneticileri

¹⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, "1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu", Erişim Tarihi: 11.07.2013, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>.

¹⁵ Milli Eğitim Bakanlığı, "18. Milli Eğitim Şura Kararları", Erişim Tarihi: 11.07.2013, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/18-milli-egitim-surasi/icerik/20>.

¹⁶ Özdemir, *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, s. 1.

gözü ile değerlendirilmesinin amaçlandığı bu makalenin temel problemi “eğitim yöneticileri 12 yıllık zorunlu eğitim sistemini nasıl değerlendirmektedir?” şeklinde ifade edilebilir. Bu kapsamda araştırmanın alt problemleri şöyledir:

(1) Okula başlama yaşının 60 – 66 aya indirilmesi ve seçmeli ders kapsamının genişletilmesi öğrenci davranışlarını nasıl etkilemektedir? (2) Okulların fiziki yeterliliğinin eğitim yöneticileri, personel ve aynı ortamda eğitim gören farklı yaş grubundaki öğrencilere yansımaları açısından olumlu veya olumsuz etkileri nelerdir? (3) Ülkemizin sosyo - ekonomik gelişmişlik düzeyi bakımından hazır oluş durumu eğitim yöneticileri tarafından nasıl değerlendirilmektedir?

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma Iğdır ilindeki eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin 12 yıl kesintili zorunlu eğitim konusuna bakış açılarını tespit edebilmek için, nitel ve nicel veriler beraber kullanılmıştır. İlk aşamada konu ile ilgili ilkököl, ortaokul ve liselerde görev yapan 9 eğitim yöneticisine 11 görüşme sorusu yöneltilmiştir. Alınan cevapların analizinden 70 maddeden oluşan bir taslak ortaya çıkmış, ardından tek tek sorular üzerinde durulmuş ve elde edilen sonuç eğitim bilimleri alanında uzman 8 eğitim yöneticisi, eğitim denetmeni ve öğretim üyesi görüşleri doğrultusunda 33 maddeden oluşan anket ve 3 sorudan oluşan yapılandırılmış görüşme sorusu olarak uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Bu çalışmayla ölçek geliştirme hedeflenmemiştir.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evreni, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında Iğdır il genelinde müstakil ilkököl, ortaokul ve liselerde görev yapan 265 eğitim yöneticisidir. Bunlardan seçkisiz olarak seçilen 132 eğitim yöneticisi katılımcı olarak uygulamaya alınmış ve bu örneklemin evreni temsil gücüne sahip olduğu varsayılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verileri elde etmek amacıyla eğitim yöneticilerine anket uygulanmış ve yapılandırılmış görüşme soruları yöneltilmiştir. 36 mad-

deden oluşan, 12 yıl kesintili zorunlu eğitimi değerlendirme anketi 5’li likert tipinde kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum şeklinde oluşturulmuştur. 12 yıl kesintili zorunlu eğitim; eğitimde yaş durumu, seçmeli dersler, fiziki durum, personel, sosyo-ekonomik, genel eğitim durumu ve öğrenci davranışları ile ilgili sorulardan oluşmuştur.

12 yıl kesintili zorunlu eğitimi değerlendirme yapılandırılmış görüşme yöntemi ile; 4+4+4 (12 yıllık) zorunlu eğitim ülkemizin sosyo-ekonomik hazır oluş düzeyi, 4+4+4 (12 yıllık) zorunlu eğitim sisteminin eğitim psikolojisi ve eğitimin işlevi ve 4+4+4 (12 yıllık) zorunlu eğitimin sisteminin bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerinin gerektirdiği yönlendirmeyi mümkün kılacak şekilde düzenlenip düzenlenmediği sorularına yaklaşımlar ile katılımcılara sunulan iki farklı durumdan (Evet- Hayır) kendilerine en yakın olan ifadeyi seçmeleri ve gerekçesini yazmaları istenmiştir. Verilerin analizinde alt amaçlarla ilgili olarak karşılaştırmalar SPSS frekans analizi ve görüşme sorularına verilen cevaplar sınıflandırılarak yapılmıştır.

Bulgular ve Değerlendirme

Bu bölümde, araştırma sonuçlarına ilişkin elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Eğitim Yöneticilerinin kişisel bilgilerine göre dağılımları.

		F	Y
Cinsiyet	Bay	125	%94,7
	Bayan	7	%5,3
Yaş durumu	30-40	94	%71,2
	41-50	27	%20,5
	51-60	10	%7,6
	61-65	1	%8
Yöneticilik yılı	0-5	81	%61,4
	6-10	19	%14,4
	11-15	18	%13,6

	16-20	14	%10,6
--	-------	----	-------

Çalışmaya katılan 132 eğitim yöneticisinden 125' erkek (%94,7), 7 si bayan (%5,3) yöneticiden oluştuğu, 94'ü 30-40 (% 71,2) yaş grubunda, 27 'si (%20,5) 41-50 yaş gurubu 10'u (%7,6) 51-60 yaş grubunda ve ikisi ise (% 0,8) 61-65 yaş gurubunda görev yaptığı, 81'i (% 61,4) 0-5 yıl, 19'u (% 14,4) 6-10 yıl, 18'i (% 13,6) 11-15 yıl ve 14' ü (% 10,6) 16-20 yıl ve üzeri hizmete süresine sahip olduğu görülmektedir.

4+4+4 (12 yıllık) zorunlu eğitim ülkemizin sosyo-ekonomik hazırlık oluş düzeyi açısından sizce uygun mu? Sorusuna çalışmaya katılan 132 eğitim yöneticisinin 53'ü (% 40,2) evet derken 79'u (% 59,8) hayır demiştir.

İlgili soruya hayır diyen eğitim yöneticilerinin oranının daha yüksek olduğu görülmüştür. Hayır, cevabının gerekçeleri incelendiğinde; (a) Fiziki altyapının yetersizliği, (b) Bölgelerarası sosyo-ekonomik farklılıklar ve dar gelirli aileler için zorlukların yaşanması, (c) İlköğretimden sonra çalışma hayatına atılan çocukların aile bütçesine katkıda bulunamaması, (d) Pilot uygulama yapılmadan ve toplum yeterince bilgilendirilmeden uygulanmaya geçilmesi, (e) Personel yetersizliği ve personel hareketliliği, (f) İkili öğretim ve taşınabilir eğitimin artması, (g) Mevzuatın yeni sistemin paralelinde düzenlenmemesinin sorun olacağı düşüncesi ortaya konulmuştur.

4+4+4 (12 yıllık) zorunlu eğitim sisteminin eğitim psikolojisi ve eğitimin işlevi açısından olumlu görüyor musunuz? Sorusuna anket katılan 132 eğitim yöneticisinin 94'ü (% 71,2) evet derken 38'i (% 28,8) hayır demiştir.

İlgili soruya evet diyen eğitim yöneticilerinin oranının daha yüksek olduğu görülmüştür. Evet, cevabının gerekçeleri incelendiğinde; (a) Aynı yaş grubundaki öğrencilerin aynı ortamda eğitim görmeleri, eğitim psikolojisi açısından olumlu oluşu, (b) İş çeşitliliğinin azalması eğitimi yönetimini daha kolay hale gelmesi/gelebileceği, (c) 8 yıllık kesintisiz eğitimin getirdiği hazır bulunmuşluk durumunun yeni sisteme olumlu katkıları, (d) Yeni yapıda

hedeflenen esnek program anlayışı ve öğrencilerin gelişim özellikleri esas alınarak kademelendirme, (e) Ortaokuldan sonra küçük yaşta çocukların çalıştırılmasının önüne geçilerek, okumak isteyen çocukların eğitimlerine devam etmeleri sağlanması, bu durumda ortaöğretimde okuma oranının arttırılması, (f) Her 4 yılın sonunda mezuniyet belgesinin verilmesi öğrenci psikolojisi açısından kademe atlama hissine olumlu etkileri olduğu ortaya konulmuştur.

4+4+4 (12 yıllık) zorunlu eğitimin sisteminin, bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerinin gerektirdiği yönlendirmeyi mümkün kılacak şekilde düzenlendiğini düşünüyor musunuz? Sorusuna ankete katılan 132 eğitim yöneticisinin 52'si (% 39,4) evet derken, 80'ni (% 60,6) hayır demiştir.

İlgili soruya hayır diyen eğitim yöneticilerinin oranının daha yüksek olduğu görülmüştür. Hayır, cevabının gerekçeleri incelendiğinde; (a) Sınav sistemi sonucu anadolu ve fen liselerine gidemeyen öğrencilerin zorunlu olarak meslek liselerine yönlendirmesinin daha yoğun yaşanacak olması, (b) Okumak istemeyen öğrencilerin okul içerisinde disiplin sorunları oluşturması sonucu eğitim ortamının bozulması, (c) Öğrencilerin isteği ile değil de ailelerin yönlendirmesi ile seçmeli derslerin belirlenmesi, (d) Bakanlık bünyesinde yeterli uzman kadro ile zorunlu eğitim sisteminin bireylerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olarak oluşturulduğuna inanmama, (e) Yeni sistemin öğrencilerin yeteneklerini ölçen uygun bir sistem getirmediği düşüncesi, (f) Ders sayısının azaltılması yerine fazlaştığı gibi gerekçeler ortaya konulmuştur.

Eğitim yöneticilerinin verdiği bilgiler ışığında konu değerlendirildiğinde 4+4+4 (12 yıllık) zorunlu eğitim sisteminin eğitim psikolojisi ve eğitimin işlevi açısından olumlu ve gerekli olduğu kanaati ortaya çıkmıştır. Ancak yeni eğitim sistemine ülkemizin sosyo-ekonomik hazır oluş düzeyi bakımından hazır olmadığı ve yenilenen programların bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerinin gerektirdiği yönlendirmeyi mümkün kılacak şekilde tam olarak düzenlenmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Eğitim Yöneticilerinin Eğitimde okula başlama yaşı ile ilgili görüşleri.

Okula Başlama Yaş Durumu	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Ailelere göre çocukların okula erken başlamaları, hayata erken atılacakları anlamına geliyor.	26 %19	35 %27	8 %6	36 %27	27 %20
60-66 aylık öğrenciler 1. sınıfa değil de okul öncesine yönlendirilmelidir.	12 %9	19 %14	8 %6	42 %32	51 %39
Bilişsel ve bedensel gelişimlerdeki yetersizlikler çocuklarda uyum problemine yol açmaktadır.	14 %11	11 %8	7 %5	39 %30	61 %46
Farklı yaş grubundaki çocuklar, farklı mekânlarda eğitim görebilirler.	18 %14	14 %11	9 %7	47 %36	44 %33
Müfredat öğrencinin seviyesine uygun olduğu için öğrenci küçük yaşta okula başlayabilir.	27 %21	49 %37	20 %15	24 %18	12 %9

Tablo 2 incelendiğinde eğitim yöneticilerinin, eğitimde okula başlama yaş durumu ile ilgili sorulara verilen cevaplarda; Ailelere göre çocukların okula erken başlamaları, hayata erken atılacakları anlamına geliyor ifadesine *katılıyorum* ve *katılmıyorum* oranlarının yaklaşık olarak eşit olduğu düzeyde görüş bildirmişlerdir. 60-66 aylık öğrencilerin 1. sınıf yerine okul öncesine yönlendirilmesi gerektiği, bilişsel ve bedensel gelişimlerdeki yetersizliklerin çocuklarda uyum problemine yol açtığı, farklı yaş grubundaki çocukların farklı mekânlarda eğitim görmeleri gerektiği ifadelerine *katılıyorum* düzeyinde görüş bildirilmiştir. Müfredatın öğrencinin seviyesine uygun olmadığı için küçük yaşta okula başlayabilir ifadesine *katılmıyorum* düzeyinde görüş bildirilmiştir. Bu yöndeki görüşler zorun-

lu eğitim yaşının (1. Sınıfa kayıt) aşağıya çekilmesinin olumlu olduğunu ortaya konmuştur.

Tablo 3. Eğitim Yöneticilerinin seçmeli derslerle ilgili görüşleri.

Seçmeli Derslerin Etkisi	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Seçmeli ders yükü öğrencilere farklı ve alternatif ders alma imkânı sağlamaktadır.	14 %11	19 %14	11 %8	55 %42	33 %25
Seçmeli ders yükü öğrencilerde yorgunluk ve bıkkınlığa yol açmaktadır.	19 %14	42 %32	14 %11	37 %28	20 %15
Seçmeli ders yükü, öğrencileri okulda daha fazla zaman geçirmek zorunda bırakmaktadır.	13 %10	23 %17	10 %8	59 %45	27 %20
Öğrencilerin seçmeli dersleri seçimlerinde ailelerinin daha etkili olduğu görülmektedir.	19 %14	23 %17	10 %8	49 %37	31 %24

Tablo 3 incelendiğinde eğitim yöneticilerinin; seçmeli ders yükü öğrencilere farklı ve alternatif ders alma imkânı sağlamaktadır, Seçmeli ders yükü, öğrencileri okulda daha fazla zaman geçirmek zorunda bırakmaktadır ve öğrencilerin seçmeli dersleri seçimlerinde ailelerinin daha etkili olduğu görülmektedir ifadelerine *katılıyorum* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Seçmeli ders yükü öğrencilerde yorgunluk ve bıkkınlığa yol açmaktadır ifadesine *katılmıyorum* ve *katılıyorum* düzeyinde bildirilen görüşlerin bir birine yakın olduğu görülmektedir. Bu yöndeki görüşler seçmeli derslerin öğrenciler ve aileleri açısından olumlu olduğu ancak, öğrencilerde kısmen yorgunluk ve bıkkınlık oluşturabileceği ortaya konmuştur.

Tablo 4. Eğitim Yöneticilerinin okulların fiziki durumlarının eğitime etkisi ile ilgili görüşleri.

Okulların Fiziki Durumu	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Aynı binada iki farklı okulun eğitim görmesi (bina sahipliği konusunda) yöneticiler arasında çatışma doğurur.	14 %11	21 %16	11 %8	40 %30	46 %35
İki farklı okulu aynı binada yöneten İdarecinin (bütün iş ve işlemleri iki okula göre yaptığından) iş yükü iki kat artar.	10 %8	12 %9	5 %4	50 %38	55 %42
Yeni sistemde ilkokul-ortaokul, imam hatiplerde ortaokul ve lise seviyesindeki öğrencilerin aynı binada eğitim görmesi eğitim psikolojisine ve 4+4+4 eğitim sistemine aykırıdır.	9 %7	12 %9	12 %9	42 %32	57 %43

Tablo 4 incelendiğinde eğitim yöneticilerinin; aynı binada iki farklı okulun eğitim görmesi (bina sahipliği konusunda) yöneticiler arasında çatışma doğurur. İki farklı okulu aynı binada yöneten İdarecinin (bütün iş ve işlemleri iki okula göre yaptığından) iş yükü iki kat artar. Yeni sistemde ilkokul-ortaokul, imam hatiplerde ortaokul ve lise seviyesindeki öğrencilerin aynı binada eğitim görmesi eğitim psikolojisine ve 4+4+4 eğitim sistemine aykırıdır ifadelerine *katılıyorum* düzeyinde görüş bildirilmiştir. Bu yöndeki görüşler incelendiğinde aynı binada eğitim görmenin idari iş yükü, binanın korunması ve bakımı noktasında idareciler arasında sorunlar oluşturacağı ve aynı ortamda öğrencilerin eğitim görmesinin 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitimden farklı olmayacağı ortaya konmuştur.

Tablo 5. Eğitim Yöneticilerinin personel hareketliliğinin eğitime etkileri ile ilgili görüşleri.

Personel İle İlgili Sorular	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Yeni sistem yönetici ve öğretmen norm kadrolarda olumsuzluklar yaşanmasına yol açmaktadır.	14 %11	26 %20	4 %3	42 %32	46 %35
Yeni sistemde norm fazlası olan öğretmenlerin taşıdıkları mesleki kaygılar verimliliklerini azaltmaktadır.	13 %10	22 %18	8 %6	41 %31	48 %36
Öğretmenin mevcut okulundan norm fazlası nedeni ile başka okula atanması eğitim kalitesi açısından olumsuz sonuçlar doğurmuştur.	11 %8	21 %16	24 %18	42 %32	34 %26
Öğretmen yer değiştirmeleri ve öğrenci aktarımları eğitimi çok etkilememektedir.	34 %26	46 %35	7 %5	26 %20	19 %14

Tablo 5 incelendiğinde eğitim yöneticilerinin; yeni sistem yönetici ve öğretmen norm kadrolarda olumsuzluklar yaşanmasına yol açmıştır, yeni eğitim sisteminde norm fazlası olan öğretmenlerin taşıdıkları mesleki kaygılar verimliliklerini azaltmaktadır, öğretmenin mevcut okulundan norm fazlası nedeni ile başka okula atanması eğitim kalitesi açısından olumsuz sonuçlar doğurmuştur ifadelere *katılıyorum* düzeyinde görüş bildirilmiştir. Öğretmen yer değiştirmeleri ve öğrenci aktarımları eğitimi çok etkilememektedir ifadesine *katılmıyorum* düzeyinde görüş bildirilmiştir. Bu yöndeki görüşler incelendiğinde yeni sistemle personel ve öğrenci hareketliliğinin eğitimi olumsuz etkilediği ortaya konmuştur.

Tablo 6. Eğitim Yöneticilerinin ülkenin sosyo- ekonomik durumu, eğitime genel bakışı ve öğrenci davranışları ile ilgili görüşleri.

Sosyo Ekonomik Durum, Genel ve Davranış İle İlgili Sorular	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Ailelerin geleneksel alışkanlıklarla meseleye yaklaşım biçimi yeni sistemi uygulamada güçlüklerle yol açmaktadır.	6 %5	35 %26	12 %9	57 %43	22 %17
Yeni sistem ile tüm öğrencilerin eğitim hayatı yasal güvence altına alınmıştır.	17 %13	33 %25	26 %20	38 %29	18 %14
Yeni sistemin eğitime devam zorunluluğu getirmesi problemlili öğrencileri de sistemde tutmayı gerektirdiğinden idare, öğretmen ve diğer öğrenciler açısından sorun olacaktır.	10 %8	26 %20	9 %7	38 %29	49 %37
Ortaöğretime örgün olarak devam etmek istemeyen öğrenciler (özellikle kırsalda yaşayanlar), açık öğretimi tercih etmektedirler.	12 %9	19 %14	16 %12	52 %39	33 %25
Yeni sistem, sınıfta kalmanın zorlaşması sebebiyle (her halükarda sınıf geçeceğini düşünen) öğrencide ders çalışma zorunluluğu hissini yok edecektir.	8 %6	15 %11	10 %8	32 %24	67 %51
Yeni sistemde okulların ilk, orta ve lise diye ayrılması öğretmen, öğrenci ve veli için avantajdır.	13 %10	20 %15	19 %14	49 %37	31 %23

Yeni sistem kâğıt üzerinde kaldığından, yeni düzenlemeler mevcut sorunları daha da arttıracaktır.	8 %6	29 %22	31 %23	35 %27	29 %22
Yeni sistemde öğrencilerin okul terkleri ve devamsızlıkları azalacaktır.	31 %23	44 %33	22 %17	25 %19	10 %8
Yeni sistemle birlikte ilkokul, ortaokul ve liselerde akademik başarı yükselecektir.	25 %19	34 %26	32 %24	28 %21	13 %10
Yeni sistemde, akademik (ders) başarı açısından müfredatta ciddi değişiklik yapılmadan sistemin başarılı olması beklenemez.	8 %6	15 %11	14 %11	55 %42	40 %30
Yeni sistemde mevcut orta öğretim mevzuatının uygulanması zor olduğundan değişmesi gerekmektedir.	6 %4	22 %17	25 %19	44 %33	35 %26
Öğrenciyi okula kazandırmanın zorunlu olduğu bir eğitim sisteminde devamsızlıktan sınıfta kalma olmamalıdır.	41 %31	34 %26	5 %4	29 %22	23 %17
Dar gelirliler 8 yıllık eğitimi bitiren çocuklarını ekonomik hayata dâhil ederek çalıştırmıyorlardı. Mevcut durum buna engel olduğu için memnun değiller ve birçoğu da bu sebepten çocuklarını liseye göndermek istememektedir.	8 %6	21 %16	12 %9	55 %42	36 %27
Farklı mahallelerden gelen öğrenciler arasında uyum problemi görülmektedir.	12 %9	21 %16	19 %14	48 %36	32 %24

Tablo 6 incelendiğinde eğitim yöneticilerinin; sosyo-ekonomik olarak; ailelerin geleneksel alışkanlıklarla meseleye yaklaşım biçimi yeni sistemi uygulamada güçlüklerle yol açmaktadır. Dar gelirli aileler 8 yıllık eğitimini bitiren çocuklarını ekonomik hayata dâhil ederek çalıştırıyorlardı mevcut durum buna engel olduğu için memnun değiller. Birçoğu da bu sebepten çocuklarını liseye göndermek istememektedir, ortaöğretime örgün olarak devam etmek istemeyen öğrenciler (özellikle kırsalda yaşayanlar), açık öğretimi tercih etmektedirler, farklı mahallelerden gelen öğrenciler arasında uyum problemi görülmektedir ifadelerine *katılıyorum* yönünde görüş bildirilmiştir.

Genel olarak eğitimde; yeni sistem ile tüm öğrencilerin eğitim hayatı yasal güvence altına alınmıştır ifadesine *katılıyorum* ve *katılmıyorum* oranının yakın düzeyde görüş bildirilmiştir. Yeni sistemde okulların ilk, orta ve lise diye ayrılması öğretmen, öğrenci ve veli için avantajdır. Yeni sistemde, akademik (ders) başarı açısından müfredatta ciddi değişiklik yapılmadan sistemin başarılı olması beklenemez, yeni sistemde mevcut orta öğretim mevzuatının uygulanması zor olduğundan değişmesi gerekmektedir ve yeni sistem kâğıt üzerinde kaldığından, yeni düzenlemeler mevcut sorunları daha da arttıracaktır ifadelerine *katılıyorum* düzeyinde görüş bildirilmiştir. Öğrenciyi okula kazandırmanın zorunlu olduğu bir eğitim sisteminde devamsızlıktan sınıfta kalma olmamalıdır ifadesine *katılmıyorum* düzeyinde görüş bildirilmiştir.

Disiplin ve öğrenci davranışları açısından; yeni sistemin eğitime devam zorunluluğu getirmesi problemlili öğrencileri de sistemde tutmayı gerektirdiğinden idare, öğretmen ve diğer öğrenciler açısından sorun olacaktır ve sınıfta kalmanın zorlaşması sebebiyle (her halükarda sınıf geçeceğini düşünen) öğrencide ders çalışma zorunluluğu hissini ortadan kaldıracaktır ifadelerine *katılıyorum* düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Yeni sistemde öğrencilerin okul terkleri ve devamsızlıkları azalacaktır, yeni sistemle birlikte ilkokul, ortaokul ve liselerde akademik başarı yükselecektir ve öğrenciyi okula kazandırmanın zorunlu olduğu bir eğitim sisteminde devamsızlıktan sınıfta kalma olmamalıdır ifadelerine *katılmıyorum* düzeyinde

görüş bildirmişlerdir. Bu yöndeki görüşler incelendiğinde sosyo ekonomik durumu zayıf olan bölgelerde ailelerin zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını benimsemediği, öğrencilerin eğitim hayatlarının güvence altına alınacağı ancak öğrenci disiplininin sağlanması ve sürecin ilerleyebilmesi için mevzuatın yeni siteme göre yeniden yapılandırılması gerektiği ortaya konmuştur.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

2012-2013 eğitim-öğretim yılı, Iğdır ilinde görevli müstakil ilkokul, ortaokul ve liselede görevli 132 müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcısının katılımıyla gerçekleştirilen araştırmada, 12 yıllık kesintili zorunlu eğitimin, toplumda bilinen adı ile 4+4+4 eğitim sisteminin eğitim yöneticilerinin algılarına göre uygulamada karşılaşılan sorunlar tespit etmeye çalışılmıştır. Bu amaca yönelik olarak anket ve yapılandırılmış görüşme metodu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Okullarda görevli eğitim yöneticileri 12 yıllık kesintili eğitimin 2012- 2013 eğitim öğretim yılından itibaren uygulamasını değerlendirirken özellikle geçiş dönemi olması ve sistemin ön hazırlıklar yapılmadan uygulanmasının getirdiği sıkıntıları birebir yaşadıkları anlaşılmıştır. Özellikle 1. sınıfa kaydedilen öğrencilerin yaş seviyesinin 66 aya çekilmesi, 60 ve 66 ay arası yaş grubundaki öğrenci kayıtlarının velilerin inisiyatifine bırakılması süreç içerisinde veli, öğretmen ve idarecileri karşı karşıya getirmiştir.

Milli Eğitim Temel Kanununda “mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar” denilmektedir¹⁷. Yeni sistemle eylül ayı itibarı ile 66 ayını dolduran çocukların kayıtları 1. sınıfa yapılmaktadır. 60-66 ay arası olan çocuklar ise fiziki ve ruhi durumları göz önüne alınarak velisinin isteği ile 1. sınıfa kayıtları gerçekleştirilmektedir. Genel olarak veliler çeşitli kaygılarla 60-66 ay arası çocuklarını 1. sınıfa kaydettirme çabası içerisine girmişlerdir. Her yaş grubu öğrencilerin aynı sınıfta kendi yaş grupları ile eğitim görmeleri hedeflenmişse de bu imkânı sağlayamayan okullarda aynı

¹⁷ Milli Eğitim Bakanlığı, “1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu”, Erişim Tarihi: 11.07.2013, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>.

sınıfta her iki grup öğrencilerin eğitim görmesi, aynı müfredatın uygulanması ve öğrencilerin algı düzeyinin farklılığı sebepleri ile öğretimsel sorunlar çıkmasına sebep olmuştur.

Külekçi tarafından yapılan bir araştırmada öğretmenlerin bir pilot uygulama olmadan kendilerini sistemin içinde 60 aylık hazır bulunuşluluk düzeyi yeterli olmayan çocuklarla bir ortamda gördükleri ve bu çocukların gelişim özellikleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları gözlenmiştir.¹⁸ Çocukların daha küçük yaşlarda okula başlamaları öğretmenlerinin onlarla daha fazla ilgilenmesi ve zaman ayırması anlamına gelmektedir. Ayrıca küçük yaştaki, özellikle sosyo ekonomik durumu zayıf olan aile çocuklarının bazı algısal ve psiko-motor becerileri yerine getirememesi çocuklarda diğer öğrencilere karşı yetersizlik hissinin doğmasına ve başarısızlığa sebep olmaktadır. Eğitim yöneticilerinden alınan bilgiler doğrultusunda konu değerlendirildiğinde mevcut durumda eğitimin sağlıklı yapılabilmesi için; (1) Müfredatın, halen okul öncesi yaş grubunda olan 60 -66 ay arası çocukların seviyesine göre düzenlenmesi, (2) Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimden geçirilerek 60-66 ay yaş grubu öğrenciler ile ilgili bilgilendirilmesi, (3) Okulların fiziki durumlarının ivedilikle iyileştirilerek okul binalarının biri birinden ayrılması ve mevcut sınıfların öğrencelerin yaş seviyesine göre düzenlenmesi gerekmektedir.

Yeni eğitim sistemi ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı tüm resmi ve özel ilkokul ve ortaokullarda 5. sınıftan,¹⁹ ortaöğretim kurumlarında 9. sınıftan başlamak üzere²⁰ kademeli olarak öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini keşfetmeleri ve geliştirmeleri amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda genişletilen seçmeli derslerin uygulanmasında fiziki mekân ve zaman problemleri yaşansa da

¹⁸ Ebru Külekçi, "4+4+4 Eğitim Sistemi Kapsamında Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 2013, ss. 369-377.

¹⁹ Milli Eğitim Bakanlığı, "Talim ve Terbiye Kurulu Kararları: 69 Sayılı Karar", Erişim tarihi, 11.07.2013, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-kurul-kararlari/icerik/152>.

²⁰ Milli Eğitim Bakanlığı, "Talim ve Terbiye Kurulu Kararları: 124 Sayılı Karar", Erişim tarihi, 11.07.2013, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-kurul-kararlari/icerik/152>.

özellikle seçmeli ders seçeneklerinin arttırılması öğrenci ve ailelerin konuyu hassasiyetle takip ettiği ve çocukların istek ve istidatları noktasında seçici davrandığı ve memnuniyetin arttığı görülmüştür.

Zorunlu 12 yıllık kesintili eğitimi sisteminin temel hedefi farklı yaş grubundaki öğrencilerin farklı eğitim ortamlarında eğitim görmeleri ve gelişen dünyada eğitim seviyesini ve okullaşma oranının arttırılması olarak hedeflenmiştir. Nitekim 6287 Sayılı Kanunda "İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur"²¹ denilmektedir. Bu madde ile ilköğretim 4+4 şeklinde kategorize ederek öğrencilerin yaş seviyelerine göre farklı fiziki alanlarda eğitim görmelerine imkân sağlamıştır. Aynı Kanunda "Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar"²² denilerek ortaöğretimin zorunlu eğitim kapsamına alındığı ve buna paralel olarak fizik yapıya ihtiyaç duyulacağı anlaşılmaktadır. Mevcut durumda okulların fiziki kapasiteleri 1998 yılından beri 8 yıl kesintisiz eğitime göre planlandığından kapsamlı ve büyük okullar yapılmıştır. Geline durumda okul binalarının dönüştürmelerinde aynı binanın ve binaya ait bahçenin bölünerek öğrencilerin seviyesine uygun hale getirilmesi çalışmaları devam etmektedir. Ancak okulların bina sahipliği konusunda idareciler arasında binanın ortak kullanım alanları ile ilgili sorunların giderilmesi ve idareci duyarlılığı gibi sebeplerle sorunlar çıkmaktadır. Ayrıca aynı binada farklı tür iki okulda da aynı anda idarecilik yapan eğitim yöneticilerinin iş yükleri (yazışma, dosyalama, defter ve belge tutma, gelir giderler) iki kat artması eğitim yöneticileri açısından sorun oluşturmaktadır.

Külekçi tarafından öğretmenler üzerine yapılan araştırmada görüşme yapılan öğretmenler, 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sisteminin gerek öğrenci gerek öğretmen gerekse fiziki imkânlar açısından

²¹ Resmi Gazete, "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik", Erişim Tarihi: 11.07.2013, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm>.

²² Milli Eğitim Bakanlığı, "6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu", Erişim Tarihi: 11.07.2013, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.222.pdf>.

dan az da olsa olumlu katkısının olduğunu belirtmişlerdir. Asıl olumlu taraf daha önce birleştirilmiş sınıflar 5 sınıftan (1, 2, 3, 4 ve 5. sınıf) oluşurken yeni sistemle 5. sınıfların orta okullara geçmesi ile birlikte sayının 4 sınıfa indirilmesine bağlı olarak öğrenci sayısındaki azalmadır. Böylece öğretmenin daha az sayıda öğrenci ile daha fazla ilgilenmesi söz konusu olmaktadır. Çalışma sonucunda, fiziki açıdan 5. sınıfların ortaokula geçmesiyle öğrenci başına düşen okul alanının artmasına olumlu katkısı olduğu anlaşılmıştır.²³

İlköğretim okulların ilkokul ortaokul olarak yeniden sınıflandırılması, okullar arası adrese dayalı kayıt sistemine göre okul bölgelerinin yeniden belirlenmesi çalışmaları yürütülmüş ve dönüşümlerin kademeli sonuçlandırması hedeflenmiştir. Okulların dönüşümlerin tamamlanmasından kaynaklı personel norm kadrolarının ve öğrenci okul değişiklikleri öğretmen ve öğrencilerin ortam değiştirmesi ve birçoğunun istemediği yeni okullara gitmesi ortama uyum ve motivasyon problemi oluşturduğundan eğitimde sorunlara sebep olmaktadır. Bölgenin sosyo-ekonomik yapısının farklılık göstermesi, özellikle kırsal kesimde yaşayan ailelerin 8 yıllık kesintisiz eğitime dahi tam uyum göstermediği durumda 12 yıllık kesintili zorunlu eğitime uyum problemini derinleştireceği düşünülmektedir. Özellikle orta öğretimin zorunlu olması birçok aileyi açık liseye yönlendirmiş ve yönlendirecektir. Orta öğretimde müfredatın paralel şekilde değiştirilmemesi sınıf geçme, devamsızlık gibi konularda ikilemlerin yaşanmasına sebep olmuştur. Özellikle okula devam etmenin zorunlu olması devamsızlıktan sınıfta kalan ve okulu terk eden öğrencilerin okul idarelerince okula kazandırılması çalışmalarını beraberinde getirmiştir. Ancak okula kazandırılan ve devamı sağlanan öğrencilerin sınıf tekrarı yapmaları öğrenci-öğretmen ilişkileri ve idare yönünden ciddi sorunlar doğurmaktadır.

Mevcut sistemin uygulanmasından kaynaklı sorunların ortadan kalkması için; (1) Okul dönüşümlerinin ivedilikle sonuçlandırılarak öğrenci hareketliliğinin sonuçlandırılması, (2) Birleştirilmiş sınıf uygulamasının azaltılması için mevzuatın yeniden düzenlenmesi, (3)

²³ Külekçi, “4+4+4 Eğitim Sistemi Kapsamında Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, s. 375.

Tam gün eğitime geçilebilmesi için okul yapımlarının hızlandırılması, (4) Aynı binayı kullanmak zorunda olan okulların bina sahipliğinin belirlenerek ilgili okul yöneticisinin sorumluluğuna verilmesi, (5) Okulların sorunlarını yerinde ve zamanında çözebilmeleri için ödeneklerin okullar adına tahsis edilmesi, (6) 6-Ortaöğretim okullarında sınıf geçme ve sınav yönetmeliği, öğrenci devam devamsızlıkları, nakil gibi sistemi etkileyen mevzuatın ivedilikle değiştirilmesi, (7) Yeni sistemde öğrencinin okula devamı zorunlu olduğundan, okul terklerinin önüne geçebilmek için ulusal stratejilerin belirlenerek ailelere ciddi yaptırımların getirilmesi ve bu yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

Kaynaklar

- Bursalıoğlu, Ziya, *Eğitimde Yönetimi Anlamak, Sistemi Çözümlemek*, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2000.
- Demirel, Özcan, *Eğitimde Program Geliştirme*, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2007.
- Elveren, Adem Yavuz & Mehmet Ali Elveren, “Avrupa Birliği Entegrasyon Sürecinde Türkiye’de Bilim ve Eğitim Politikaları: Hayat Boyu Öğreneme Programının Bir Değerlendirilmesi”, *Küreselleşme Sürecinde Kamu Yönetiminde Eğitim ve Araştırma*, ed. Ethem Taş & Ahmet Hamdi Aydın, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş 2010.
- Güleryüz, Hasan, *Eğitim Programlarının Dili ve Yaratıcı Öğrenme*, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2001.
- Güven, İsmail, “Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı: Reform mu?”, *İlköğretim Online*, 11(3), 2012.
- Külekcı, Ebru, “4+4+4 Eğitim Sistemi Kapsamında Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 2013.
- Milli Eğitim Bakanlığı, “1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu”, Erişim Tarihi: 11.07.2013, <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>.
- Milli Eğitim Bakanlığı, “18. Milli Eğitim Şura Kararları”, Erişim

- Tarihi: 11.07.2013, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/18-milli-egitim-surasi/icerik/20>.
- Milli Eğitim Bakanlığı, “6287 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu”, Erişim Tarihi: 11.07.2013, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.222.pdf>.
- Milli Eğitim Bakanlığı, “Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği”, Erişim Tarihi: 11.07.2013, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/ortaogrkurumyon_1%5Cortaogrkuruyon_2.html.
- Milli Eğitim Bakanlığı, “Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (652 Sayılı KHK)”, Erişim Tarihi: 11.07.2013, http://rdb.meb.gov.tr/mevzuat/652_khk.pdf.
- Milli Eğitim Bakanlığı, “Talim ve Terbiye Kurulu Kararları: 124 Sayılı Karar”, Erişim tarihi, 11.07.2013, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-kurul-kararlari/icerik/152>.
- Milli Eğitim Bakanlığı, “Talim ve Terbiye Kurulu Kararları: 69 Sayılı Karar”, Erişim tarihi, 11.07.2013, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/gecmisten-gunumuze-kurul-kararlari/icerik/152>.
- Milli Eğitim Bakanlığı, *12 Yıllık Zorunlu Eğitim: Sorular-Cevaplar*, Ankara 2012, Erişim Tarihi: 18.07.2013, http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12Yil_Soru_Cevaplar.pdf.
- Özdemir, Servet, *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara 2012.
- Resmi Gazete, “İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik”, Erişim Tarihi: 11.07.2013, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm>.
- Şahin, Mehmetcan, “Eğitim Ve Okulu Etkileyen Bazı Sosyal Değişimlerin Kavramsal Çözümlemesi”, *Milli Eğitim*, 194, 2012.
- Şişman, Mehmet, *Eğitim Bilimine Giriş*, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2007.
- Tezcan, Mahmut, *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara 1985.